

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АДВОКАТУРА ТА НОТАРІАТ»

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань - 08 «Право»

Спеціальність – 081

«Право» Освітня програма

– «Право»

Кількість кредитів – 5 – 150 год., із них: аудиторних – 64 год.;
самостійної роботи студента – 86 год.

Форма навчання – денна, заочна (скорочена програма)

Рік підготовки – 2, семестр – 4

Компонент освітньої програми – нормативна.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіка навчального процесу.

Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ

Адвокатура та нотаріат відіграють особливу роль у формуванні демократичної, соціальної, правової держави, що керується конституційними принципами й захищає права та свободи людини й громадянина. Саме це й зумовлює необхідність як найшвидшого завершення ставлення української адвокатури та нотаріату.

Необхідною умовою успішної практичної діяльності юриста є чітке уявлення про систему, завдання, організацію та діяльність української адвокатури як недержавного

правозахисного інституту.

Також в Україні суттєво зростає і роль нотаріату. Це обумовлюється розвитком цивільного обороту, розширенням кола об'єктів приватної власності та зростанням потреби в ефективній та високопрофесійній діяльності нотаріусів.

Юристу необхідно вміти використовувати державні інституції, створені для захисту прав та інтересів учасників суспільного життя, що охороняється Конституцією та законами. Таким чином, курс «Адвокатура України» є складовою юридичної освіти.

Навчальна дисципліна «Адвокатура та нотаріат» є нормативною навчальною дисципліною, що належить до циклу спеціальної (фахової) підготовки за освітньою програмою «Право» спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право», яка викладається в 4 семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль – екзамен в 4 семестрі.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: вивчення закономірностей організації роботи адвокатів та нотаріусів, характеристика їх правового статусу в системі органів української держави, методів та прийомів адвокатської стратегії та тактики у різних видах судочинства.

Завдання навчальної дисципліни:

теоретичні:

- поняття та завдання нотаріату, структура нотаріату, джерела нотаріального процесу, Кодекс професійної етики нотаріусів України;
- організація адвокатури в Україні, джерела та правове регулювання адвокатської діяльності, загальні принципи організації адвокатури;

практичні:

- знання нотаріального процесу та його стадій, організація роботи державних нотаріальних контор;

- організаційні форми та види адвокатської діяльності;
- знання міжнародних правових документів, які регламентують діяльність адвокатури;
- придбання навичок публічного виступу та спілкування.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів вищої освіти.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділової гри, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, які підготовлені як індивідуальні завдання за темою самостійного вивчення дисципліни.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом, або з інформацією в мережі Інтернет.

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу ZOOM.US. Також викладач і студенти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Telegram, інші доступні засоби комунікації. В разі потреби може використовуватись Форум як форма спілкування викладача й студентів у дистанційному (віддаленому) навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної та доброзичливої критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації викладача. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

Після вивчення навчальної дисципліни студент здобуває такі компетентності:

Загальні (ЗК відповідно до освітньої програми «Право»): ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Спеціальні (фахові) (СК відповідно до освітньої програми «Право»):

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне₄ і

кримінальне процесуальне право.

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК.15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “ Адвокатура та нотаріат ” здобувачі освіти повинні засвоїти такі **програмні результати навчання (ПРН відповідно до освітньої програми «Право»):**

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв’язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з’ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН11. Володіти базовими навичками риторики.

ПРН12. Донести до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

ПРН18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Адвокатура та нотаріат» здійснюється у одному семестрі і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в 4 семестрі у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного, практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр та набуття певних компетентностей, що проводиться як контрольний захід. Загальна оцінка за екзамен визначається як сума поточного контролю (до 50 балів) та відповідей на питання екзаменаційного білету або тестового завдання (до 50 балів).

Екзаменаційні білети з дисципліни «Адвокатура та нотаріат» містять 3 теоретичні питання, що включають матеріал навчальної програми, яка використовується в процесі навчання.

Студент на іспиті отримує білет, на якому є пронумеровані питання, та чисті аркуші паперу. Іспит відбувається в письмово-усній формі.

У процесі усного опитування, викладач зобов'язаний спершу вислухати повну відповідь студента (не залежно від того, чи вона є правильною) і лише потім задавати уточнюючі, додаткові запитання. Обов'язково наголошується на неправильних фрагментах відповіді, на суті помилок.

Можливе проведення семестрового екзамену здійснюється у формі тестування в системі Moodle.

Критерії оцінювання знань студентів визначені у **Положенні про критерії оцінювання ЛНУП**.

За рішенням засідання кафедри студент може бути додатково оцінений за участь у наукових конференціях, підготовку наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт, Всеукраїнських

олімпіадах за спеціальністю, виконання досліджень тощо.

Оприлюднення результатів іспиту проводиться публічно.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступний за посиланням: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Блок 1:

Тема 1. Поняття адвокатури України, її завдання, принципи та організаційні форми діяльності

Історія виникнення та розвитку адвокатури. Адвокатура України як професійне громадське об'єднання. Принципи діяльності адвокатури. Форми діяльності адвокатури.

Тема 2. Адвокатська діяльність та її гарантії

Поняття адвокат та помічник адвоката. Види адвокатської діяльності. Професійні права адвоката. Обов'язки адвоката. Гарантії адвокатської діяльності. Дисциплінарна відповідальність адвоката.

Тема 3. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури, її структура та повноваження

Поняття, склад та порядок формування кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. Повноваження КДК. Розгляд заяв про видачу свідоцтва на право заняття адвокатською діяльністю. Розгляд справ про дисциплінарну відповідальність адвоката та припинення адвокатської діяльності.

Тема 4. Вища кваліфікаційна комісія адвокатури та її повноваження

Поняття та структура Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури. Повноваження Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури. Порядок розгляду справ і прийняття рішення Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури.

Тема 5. Адвокат у кримінальному процесі

Правові основи діяльності адвоката у кримінальному процесі. Адвокат як захисник підозрюваного, обвинуваченого та підсудного. Адвокат – представник потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача в кримінальному процесі.

Тема 6. Адвокат у цивільному процесі

Правові аспекти участі адвоката у цивільному процесі. Процесуальні особливості участі адвоката у цивільному процесі. Особливості діяльності адвоката на різних стадіях цивільного процесу. Права та обов'язки представника під час перевірки законності та обґрунтованості судових постанов. Участь адвоката у різних видах проваджень цивільного судочинства.

Тема 7. Адвокат та господарському процесі

Особливості представництва у господарському процесі. Відшкодування витрат на послуги адвоката в господарському процесі.

Тема 8. Адвокат у адміністративному процесі

Особливості адміністративного судового процесу. Повноваження адвоката у адміністративному процесі.

Блок 2:

Тема 1. Поняття нотаріату, його завдання та місце в правовій системі України.

Історія нотаріату. Сучасні системи нотаріату. Аналіз поняття нотаріату, його завдання та місце в правовій системі України; розгляд основоположних питань курсу, а саме: виникнення нотаріату; поняття, предмет і систему курсу нотаріату; провадження і стадії; принципи та функції нотаріату.

Тема 2. Організаційно-правові засади діяльності нотаріату в Україні

Система та компетенція нотаріальних органів. Статус нотаріуса. Приватна нотаріальна діяльність. Організаційно-правові засади діяльності нотаріату. Система нотаріальних органів та посадових осіб, їх предметна та територіальна компетенцію щодо вчинення нотаріальних дій. Основні елементи специфічного правового статусу нотаріуса та його помічника – права, обов'язки, обмеження, заборони, відповідальність. Основні вимоги до кандидата на посаду нотаріуса, процедура набуття особою права провадити нотаріальну діяльність, у тому числі – і приватну нотаріальну діяльність. Основні організаційно-правові аспекти провадження приватної нотаріальної діяльності.

Тема 3. Нотаріальний процес

Поняття нотаріального процесу та його стадії. Суб'єкти нотаріального процесу. Нотаріальні провадження та їх класифікація. Роль, зміст, значення нотаріального процесу. Інститут нотаріального процесу (нотаріальне провадження, класифікація) та його значення у цивільних, сімейних адміністративних, кримінальних справах.

Тема 4. Загальні правила вчинення нотаріальних дій

Місце та час вчинення нотаріальних дій. Оплата вчинюваних нотаріальних дій. Вимоги, що пред'являються до нотаріальних документів. Інші правила вчинення нотаріальних дій. Аналіз особливостей та загального порядку вчинення нотаріальних дій. Механізм правового регулювання нотаріальних процесуальних відносин, який охоплює підсистему загальних норм (загальні правила вчинення).

Тема 5. Посвідчення безспірних прав

Видача свідоцтва про право на спадщину. Видача свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя. Видача свідоцтва про придбання арештованого нерухомого майна, а також заставленого майна з публічних торгів (аукціонів). Видача свідоцтва про придбання нерухомого майна, що є предметом іпотеки. З'ясування ролі, змісту свідоцтв про право власності на жилий будинок, квартиру, дачу, садовий будинок, гараж, земельну ділянку та інше нерухоме майно. Засвоєння студентами питань пов'язаних з наданням державним нотаріусом свідоцтв (про право на спадщину, про нерухоме майно подружжя про придбання арештованого нерухомого майна, а також заставленого майна з публічних торгів (аукціонів)). Видача свідоцтва про придбання нерухомого майна, що є предметом іпотеки.

Тема 6. Посвідчення безспірних фактів

Основні правила посвідчення правочинів. Посвідчення заповітів. Посвідчення правочинів про відчуження та заставу майна. Посвідчення довіреностей. Аналіз основних правил посвідчення правочинів про відчуження житлового будинку, садиби, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна, договорів застави (іпотеки), шлюбного договору, заповітів, договорів довічного утримання (догляду) та договорів про надання утримання, договорів доручення, довіреностей, спадкових договорів, посвідчення фактів, прийняття в депозит грошових сум.

Тема 7. Охоронні нотаріальні дії

Вжиття заходів щодо охорони спадкового майна. Накладання заборони відчуження нерухомого й рухомого майна. Прийняття документів на зберігання. Прийняття у депозит грошових сум та цінних паперів. Аналіз особливостей вжиття заходів щодо охорони спадкового майна, видачі свідоцтва виконавцю заповіту, накладання заборони відчуження нерухомого й рухомого майна, прийняття документів на зберігання.

Тема 8. Нотаріальні дії, спрямовані на надання документам виконавчої сили

Вчинення виконавчих написів. Вчинення протестів векселів. Аналіз

особливостей вчинення нотаріальних дій, спрямованих на надання документам виконавчої сили.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Адвокатура України: правове регулювання і судова практика: Практичний посібник для адвоката. За ред. С.Ф. Сафулька, О.Д. Святоцького. К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2020. 768 с.
2. Адвокатура України: Навчальний посібник: У 2-х кн. / За ред. С.Я. Фурси. К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2021. Кн.1. 940 с.
3. Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України “Про адвокатуру”. Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: Зб. Нормативних актів: Коментар/ Академія адвокатури України. - К.: Юрінком Інтер, 2021. 432с.
4. Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України “Про адвокатуру”: Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність. К., 2022. 324с.
5. Варфоломеева Т.В., Святоцький О.Д. Історія адвокатури України. – К.: Либідь, 2020. 119 с.
6. Гончаренко С.В. Професійні права адвоката і гарантії адвокатської діяльності у контексті прецедентного права Європейського Суду з прав людини. *Адвокат*. 2020. №6. С.3-11.
7. Фіолевський Д.П. Адвокатура: Підручник. К.: Алеута; Прецедент, 2021. 486с.
8. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Адвокат у цивільному процесі: Науково-практичний посібник. К: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2021. 448с.
9. Захарова С.І. Нотаріат та адвокатура України. Херсон, 2020. 87с.
10. Захарова С.І. Програма тестових завдань з дисципліни "Нотаріат та адвокатура України". Херсон: Видавництво ХДУ, 2021. 24с.
11. Радзієвська Л.К., Пасічник С.Г. Нотаріат в Україні: Навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2022. 528с.
12. Комаров, В.В. Законодавство про нотаріат: очікувані зміни. В. В. Комаров, В. В. Баранкова. *Право України*. 2021. №11. С.41-46.
13. Фурса, С. Я. Нотаріальний процес: Теоретичні основи [Текст]. К., 2021. 320с.
14. Фурса, С. Я. Нотаріат в Україні. К., 2021. 478с.

Додаткова література:

1. Адвокатура України – правове регулювання і судова практика: Практичний посібник для адвокатів. За ред. Сафулька С.Ф. К.: Видавничий Дім

“Ін Юре”, 2021. 767с.

2. Головань І.В. Захист професійної юридичної таємниці згідно законодавства України та Швейцарії. *Адвокат*. 2020. №1. С.3-6.

3. Головань І.В. Юридична практика і адвокатська діяльність в Україні. *Адвокат*. 2021. № 8. С.3-11.

4. Гончаренко С.В. До питання про обсяг повноважень органів адвокатського самоврядування. *Адвокат*. 2022. № 3. С.4-11.

5. Європейська Конвенція з прав людини: основні положення; практика застосування; український контекст. К.: Віпол, 2022. 957с.

6. Задніпровський О. Професійні права адвоката: реальність чи ілюзія. *Закон і бізнес*. 2020. 21 лютого. С. 8.

7. Законодавство про адвокатуру – мета чи засіб. *Адвокат*. 2020. № 9. С.27-35.

8. Зейкан Я.П. Адвокат: навички професії. *Адвокат*. 2020. № 10. С.33-58.

9. Іванцова О.В. Організаційні форми здійснення адвокатської діяльності в Україні: проблеми вдосконалення правового регулювання. *Адвокат*. 2020. № 3. С.41-44.

10. Колесников О.М. Довіреності в адвокатській практиці. *Адвокат*. 2021. № 11-12. С.30-31.

11. Крижанівський А.Ф. Правозахисна діяльність адвоката як фактор правопорядку. *Адвокат*. 2022. № 11-12. С.36-38.

12. Міхно О.І. Верховенство права і функції адвоката під час припинення юридичними особами цивільно-правових договорів. *Адвокат*. 2021. №1. С.28-30.

13. Радзієвська, Л. К. Нотаріат в Україні [Текст]. Л.К. Радзієвська, С.Г. Пасічник. К., 2022. 528с.

14. Слінько, С.В. Зразки нотаріальних документів. С.В. Слінько. Х., 2021. 304с.

Інформаційні ресурси

1. Науково-практичний коментар Закону України "Про нотаріат" - Коротюк О.В. http://pidruchniki.ws/1584072047387/pravo/naukovo-praktichniy_komentar_zakonu_ukrayini_pro_notariat_-_korotyuk_ov

2. Теорія нотаріального процесу – Фурса С.Я. http://pidruchniki.ws/1574022544268/pravo/teoriya_notarialnogo_protseesu_-_fursa_sya

3. Асоціація адвокатів України (сайт) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.uaa.org.ua/>

4. Українська нотаріальна палата (сайт) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.palata.notariat.org.ua/index.html>

5. Міністерство юстиції України : офіційний веб-сайт (сайт) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minjust.gov.ua/>